

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

III. Quinam auctores fuerint earum haereseon quae etia[m]num Poloniam
affligunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Ex quo effectum est, ut rex in Catholica quidem Ecclesie obedientia semper permaneret; nullo tamen violento contra hæresim remedio uti ausus fuerit, sed turbarum metu malum dissimulavit. Simile quid Manuele Orientis Imperum tenente evenisse; historice testatur. (e) *Quum enim Constantinopoli ipse presentia Imperatore, de Salvatoris sacrificio disputaretur, quomodo scilicet fieri posuerit, ut Dei Verbum carne nostra vestitum, & verus homo factum, & sacrificium simul esset & sacrificator, ingens tonitru repens exaudiret, tantæ maiori cum admiratione, quod anni tempus maxima esset ælium; quo plerique quasi aderant, fuere prostrati. Eodem tempore, inquit Nicetas, Elias vir doctus & celebris, librum aperuit, lectisque qua ad tempus illud pertinebant, verba hæc invenit: *Rumæ & casus sapientum.* Et sicut Manuel Imperator, hæcenus contempta Patrum auctoritate, Scripturam suo arbitratu & iudicio expheare solitus prodigio hoc eventum motus fuit ut Ecclesie eiusque Doctorum auctoritati plus posthac deferretur. Sigismundus quoque fulmine illo & alijs rebus monitus, nullum unquam edictum in hæreticorum favorem promulgavit, quam multipliciter urgeretur. Quin etiam à regni Ordinibus ac Senatoribus comitia VVarsoviæ celebrantibus, ut de religionis negotio cognosceret, rogatus, non minus pie quam prudenter respondit: *Rex ego sum non Pastor Ecclesie, tantumque abest ut meum his de rebus velim interponere iudicium, ut etiam præsulum Ecclesie iudicio me submittere paratus sim.* Quia tamen idem conscientiarum libertatem, ut vocant, omnibus indulgebatur, factum est ut regnum novarum doctrinarum magonibus ac prædicatoribus, brevi tempore sit repletum; alijs è Saxonia; alijs ex Helvetia; Geneva præcipue & Tiguro accurrentibus. Quin etiam Servetum ex media Hispania eò advenisse constat, postquam Geneva primæ impietatis suæ tyrocinia fecisset. Ex Italia vero Bernardinum Ochionum, & Valentinum Gentilem Mediolanensem, eodem commigrasse: sic ut brevi tempore tam varijs stirpibus infinita hæreses & sectarum turba enata sit. Palatini quidam ad mutationem spectantes, Melanchthonem consuluerunt, quamnam ex tot religionibus, ut omnium optima & maxime sincera, amplectenda esset; misso eum in finem Petro Gomonseio Lithuano: qui quum Anno M. DLVI. Vitebergam venisset, Melanchthonem adijt, expositisque mandatis, Fidei confessionem exhibuit. Nam ut paullo antequoque diximus, Luthero defuncto Melanchtho-*

nis præcipua erat inter Novatores auctoritas, sic ut tamquam supremum Ecclesie illorum caput, tantum non adoraretur. Sed Philippus tot negocijs impeditus, respondendi partes Selæ cetero dedit, qui statim *Novam illam Polonorum doctrinam Arrianismum sapere pronuncia vit*: quod ubi Melanchthon intellexit, hominem sine ullo alio responso ad suos remisit.

Interea in Polonia, ut in ea parte Livoniae, quæ Polonorum subest imperio, à populo pastores quales ipsi volebant, eligebantur: eaque eligendi ratio diu fuit observata, ut scilicet tale munus petens ad locum ingrediatur, postisque genibus, à Consulibus & magistratu afflatus, divinum scilicet spiritum accipiat. Inde manuum appropinquatum Consul in templum deducit, & in suggestum collocato Biblia Lutheri & Augustinam Confessionem in manus tradit, ut quidem Rescius scribit. (a) At forma hæc postea mutata fuit, sic ut solus superintendens Ministris futuris manus imponat, & Evangelium prædicandi concedat potestatem. Quis ergo miretur tantam in Polonia sectarum multitudinem quasi repente extitisse: quales sunt Atrinitarij, Trithemistæ, Arriani, Samofateniani, alijque. Non minus horribilem quam miserabilem confusionem! qua Mahumetismo paulatim subrepti via sternitur, ut Calvinistæ & Lutherani à veritate coacti ipsi fatentur. Josias certe Simlerus quodam loco scribit, (g) *Polonia Ecclesias (de Lutheranis vero loquitur) in magno & evidenti esse periculo, eo quod Turcis admodum vicina sint & ad fines eoque metendum, ne novi hæretici, quorum magna ibi sit similitudo, Mahumetanam invectant doctrinam.* Idem Beza in quadam scribit epistola: & Seurmus Zainglianus in libro quem contra Ceneordiae Formulam edidit, *Vereri se*, inquit, *ne dissidium hoc religionis & Ecclesiarum, & Novæ subinde exorientes sibi hæreses Mahumetismo aditum patefaciant.*

III. Sed unde, quæso, novi isti hæretici, qui vobismetum incutiunt, prodierunt? Quis Arrianos, Deistas, Atrinitarios, & alios tanta copia & varietate sue crescentes produxit? Numquid ex Ochioni, Gentili, Blaudrati, Statorij, Alciati & similibus farina hominum scholasticorum prodierunt? qui omnes Evangelicos se initio professi, tandem ad Mahumetismum aut Arrianismum transierunt ut Johannes

(a) Nicetas libro 6. f. In Athet. de sac. ord. g. In libro de acter. Dei Filio.

annes Harenus, qui in Belgio noui Euangelii ministerio aliquamdiu functus ad Catholicam postea rediit Ecclesiam, in libello quo conuersionis suae explicat causas scriptum reliquit. Beza ipse fateretur (b) Paulum Alciatum Mahumetanam religionem fuisse amplexum. Idem fecit celebris ille iconoclasta Amanus & Adamus Neuserus, Minister quondam Heidelbergensis ex Calvinista primo Arrianus, deinde ex Arriano Mahumetista factus, & Constantinopolim vna cum Ioanne Siluano profectus, Christianam fidem aperte abnegauit, vt Micheas Musulmanus apud Reginaldum (i) testatur: in Germania etiam plures alii ad Mahumetismum abducere conatus, vt videre est ex eo Colloquio quod Anno M. D. XCI. inter Catholicum quendam & Badium Calvinianae religionis Ministram factum habitum; itemque ex ipsius Neuseri litteris ad Stephanum Gerlachium amicum Anno M. D. LX. XIV. die Junij secundo scriptis. Eadem inconstantia fuit Blandrati, qui ex Lutherano Tritheista, ac tandem Mahumetanus euasit: iridemque Poloni cuiusdam Mustaphae de Zans nomine, qui quum initio Calvinista fuisset, tandem ad Mahumetismum defecit, & Turcici Imperatoris nomine apud Poloniam regem Legationem obiit, vt Surius scribit (k) Georgius Paullus vero Pastor Cracouienfis, Gonesius, Gribaldus, Volanus, Dauid & complures alii famosi Noui Euangelii in magnis tam Poloniam quam Transiluaniam ciuitatibus praecones, repudiato Calvinismo, Arrianismum aperte professi sunt. Idem fecit Lucas Steinbergerus, Lutheri discipulus & Noui Euangelii in Morauia praedicans: & praeter ceteros miserabilis ille Bernadus Ochinus, qui ad eas regiones profectus, quasi nulla haecenus verae religionis fuisset noticia, novos canones Ecclesiae Christianae (quorum exemplum Francofurti Anno M. D. LII. impressum vidi) promulgauit.

IV. Ante Babylonicae quondam turris molitionem vna tantum inter homines lingua & vnus sermo erat: postquam vero Nemrothus inaudita inflatus insolentia, quasi Deo bello indicere, & per superbam illam molem tamquam per scalas in caelum conscendere tentauit, Deus ad disturbandum impotentissimi tyranni conatum, vnicam illam linguam in septuaginta alias penitus inter se dissonas, diuisit (l) primogeniam vero in Heberis, qui Noe erat filius, & Deum sincere celebrabat, familia conseruauit, a quo postea Hebraea siue

Hebraica dici coepit. Eodem modo antequam noui illi Apostoli, Ochinus, Gentilis, Alciatus & alij Babylonis operarij, in Sarmaticas illas regiones venissent, vna tantum, nempe Catholica religio in Polonia, Transyluania, Hungaria, VValachia, Moldauiam vigeat; omnes Catholico ritu sacra eodem modo faciebant, & sub Romanae Ecclesiae viuebant obedientia: a qua postquam illi se subduxissent, ea quam videmus variarum haereson monstra, & infelicia religionis dissidia exhiberent, sic vt haeretici quidem in varias sectas distracti sint, vera autem religio penes Noe posteror, id est, fideles ac Deum merentes, tum maiorum vestigijs insistentes, incorrupta permaneret. Franciscus Lisanus monachus apostata (qui postea ad Alcoranum doctrinam suam conformauit) mutationibus illis & nouitatibus non leuem causam dedit, non tam Noui Euangelij studio quam feminae cuiusdam amore, cuius consuetudine utebatur, Apocalypticæ Locustæ figuram exacte in se referens, nempe faciem mulierum. Quid multis? Nullus vmquam in toto terrarum orbe angulus tam fertilis, nullus vterus tam fecundus fuit, quam haeresis in Sarmaticis regionibus, in quibus fertor sectas & religiones quot oppida & pagos reperias. Hoc Hedio ad Melanchthonem scribens centum & viginti octo enumerat: quarum nonnullae tres esse Deos, aliae vnum tantum Deum quidem esse docent, qui nihilominus diuersis modis & formis coluntur: aliae vero (atque vti iam istorum hominum pars non multo esset maxima) nullum Deum esse statuunt, aut si sit, eum tamen humanarum rerum nullam habere curam, sed in ocio beatam vitam agere, credo instar Sardaepali volunt indicare. More hominum perditorum cogitantes cum Ethnicis, nullam Deo esse humanarum rerum curam. Atqui si ita sit: qui sit quæso, vt qui Deos tales esse credunt, ipsorum altaribus non parcant.

Plessæus in Epistola quam ad Galliae regem scripsit De Veritate religionis Christianae contra atheos, conqueritur, *Miserabili hoc tempore impietatem qua antea in occulto tantum mussavit, iam suggestum conscendere, & horrendas contra Deum Euangelium blasphemias effundero.* Hanc ego hominis

Yy 3

con-
h Vide Bezam epistolam 26. i lib. 1. cap. 2. & lib. 3. Simler. in vita Bullingeri & de act. Dei filio. Schlüsselb. Theol. Calu. lib. 1. Scane de mediat. fol. 38. Caluin admon. ad Polonos, k. Anno 1583. 1 Gen. vi.